

Spæl fyri gallarínunum

Mong eru amboðini íð brúktá kunnu upp til eitt býráðslim, og eru harrabóð frá Føroya Landsstýri av ráðharranum Eilíf Samuelson einki undantak, tá hann nú í brævi, dagfest 6. november í ár, handað mæst sum býráðslimi á sama fundi, sum figgjarætlan Tórshavnar Býráðs skuldi endaliga viðgerast. Ikki sørt av frekleika og úttanum øll mark fyri vörðing av tí arbeði, ið lagt er í slíka ætlan frá býráðsumboðunum.

Nei, Eilíf passa tú landskassan, so skulu vit, ið eru valdir inn í Tórshavnar Býráð umsita býráðsskassan.

Harrabóðini ljóða: «Landsstýrisins stóða er, sum eisini varð vist á í skrivi landsstýrisins 9. juli 96, at tað er ikki forvarligt, at nærur allar gjaldfórláttin og meirinntøkur verða nýttar til ár um ár, at økja rakstrar- og fløguútreiðslurnar samstundis sum ein kommuna hevur stóra skuld, og skuldin nærur ikki verður niðurgoldin og eisini hevur óbroytt kommunuskattaprosent.

Landsstýrið fer tí ikki at góðtaka eitt uppskot um figgjarætlan fyri 1997 sum fyriliggjandi. Visandi til hetta fer landsstýrið at heita á Tórshavnar kommunu um at leikka vanligu rakstrar- og fløguútreiðslurnar við umleið 20 mió. kr. soleiðis, at pláss verður fyri stórra ekaavdráttum».

Hetta merkir í veruleikanum, at um harrabóðini skulu fylgjast, skal skattaprosentið heikka við umleið 1,34% til teir frammanundan tengdu skattaborgarar, og ikki bert tað, men at gjaldsavtalurnar, ið borgarin hevur gjørt við peningastovnar, kemur ikki at halda, og tí er vandin fyri tvingsisslølum fyri durum. Hetta verður ikki tolt frá býráðsins síðu, at borgarin skal liva í ótta og ótryggleika, orsakað landsstýrisins vóðaspæli. Eg

ivist ikki eina løtu í, at bræv landsstýrisins verður afturkallað sum ein misskiljing, tá allir 13 býráðslimirnir á býráðsfundi ikki kendu tølini aftur, sum skipað er til, í landsstýrisins skrivi, í mun til figgjarætlanina, sum óávirkað av hesum skrivi bleiv samtykt við 13 atkvøðum úttan broytingar, sum kravdar vóru av harra Eilífi Samuelson, ráðharra.

Tað skal koma øllum býráðslimum til góðar, at vit hava ført ein figgjarligan ábyrgdarpolitikk bæði í meiri- og minniluta hesi árin, tá skuldin er niðurskrivað hesi árin frá 277% av skattamntøkuni í 1993, og árið eftir 234%, og við árslok í fjór gjørdist skuldin 223%, og henda nú samtykta figgjarætlan fyri 1997 gav ein skoða soleiðis, at minnilutin mælti til at eitt barnagjald uppá 5 milj. kr. sum kundi betra gjaldfórlátt hjá barnafamiljum, men hetta fall við 7 atkvøðum ímóti 6 minnilutaatkvøðum fyri.

Figgjarætlanin fyri 1997 visir eitt hjartskyni í samfelagnum, og fari eg tí at mana landsstýrisins bræv frá 6. november 1996 deytt at vera við skeivari adressu, og meti eg at hetta bræv er bilagt frá systkinabarninum í býráðnum til systkinabarnið í landsstýrinum, og tað hjálpir eisini, at tey eru flokksfelagar fyri at visa, at býráðið kann seta Føroya Landsstýri upppláss, og harvið heina fyri tí av borgarum fatanini um tann veikleika, ið ræður innan býráðsins gátt, at býráðsskrivarin og arkitektin veruliga styra politikk býráðsins.

Tað positiva í figgjarætlanini fyri 1997 visa niðanfyrir nevndu tøl:

Yvirkost	9 mill.kr.
1% í kreppugrunn ca.	12 mill.kr.
fløgur	14 mill.kr.
niðurskr. av skuld	13 mill.kr.
	48 mill.kr.

At enda fari eg at heita á Eilíf Samuelson, ráðharra, at halda teg til teir demokratisku spællreglarnar, og lata tey av borgarum valdu umboð í Tórshavnar býráð styra býnum, at tit bliva «happad» av tí donsku stjórnini við Poul Nyrup á odda gevur tykkum ongan rætt, at hevja tykkara myndugleika mótevgis teim farnýsku kommununum.

Ingi Mohr
býráðslimur

skúlanevndarvalið

Styrkið samarbeiðið millum heim og skúla

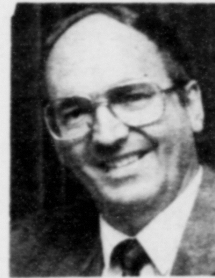
Í grannalondum okkara er samarbeiðið millum heim og skúla í brennideplinum, tá talan er um kjak um undirvísingarspurningar, og soleiðis eigur tað eisini at vera her hjá okkum. Frá fleiri síðum verða økt krøv sett til skúlans avrik og tað viðfari, sum næmingarnir eiga at hava við sær fram á lívsleiðini, fyri m.a. at fáa eitt gott lív og vera førur fyri at liva upp til bæði tað tú sjálv/ur og samfelagiðv ænta av tær. Politiski myndugleikin, sum jaltar pening til skúla-verkið, vinnulivið, almennigurin í síni heild og ikki minst einstøku foreldrin, sum eiga børn úti á ymsu skúlanum, tey mæta við øktum vónum og krøvum, sum tey halda skulu koma skúlabørnum teirra til góðar í dagliga arbeidinum innan skúlagátt.

Hesi bæði rimiligu og vælskiljandi krøv, sum sett verða skúlanum, tey umboða eitt margfaldni í sjónarmiðum og fevna eisini onkursvegna um framtíðarvónir hjá foreldrum og børnum. Men samstundis má sigast, at álitið á, hvat skúlin kann útínna, er stórt. Fyri at skúlin kann loysa uppgávur sína, er tað týðningarmikið, at hann er ein livandi partur av samfelagnum og tessvegna er førur fyri at uppfanga ynskini og signalini frá umheiminum til praktiska, viðkomandi undirvísing í dagliga arbeidinum í øllum lívins færum. Og fyri at kunna gera hetta, er ein megentreyt, at samarbeiðið í millum allar partar í hesum máli.

Óg ein hin týðningarmesti parturin í hesum samarbeiði er foreldrin. Óg sjálvsagt kreivst at «gøðskustigið» í samarbeiðinum er hitt besta – og hóast tað neyvan finst nokur eyðmerging (definition) uppá, hvat eitt tilfikt samarbeiði skal innibera, úttan hetta, at endamálið er at geva børnunum so góðan skúlagang sum møguligt – so eru flestu foreldur og lærarar ikki í iva um, tá tey uppliva ella eru beinleiðis uppi í einum vælyðnaðum samarbeiði millum heim og skúla.

Tí er tað eisini at fegnast um, at í øllum teimum nýggju lesiætlanum, sum júst eru til endaliga góðkenning hjá landsskúlastjóranum, har leggja allir skúlararnir í Tórshavnar kommunu sera stóran dent á at menna samarbeiðið millum einstaka skúlan og heimini. Óg av tí einfaldu orsøku, at tilfikt samarbeiði ikki kann vigast ella málást, so má góðskan í hesum samarbeiði siggjast sum eitt úrslit av einum dialogi millum hesar báðar partar, skúlan og øðrumegin og brúkaran (heimini) hinumegin. Tað má liggja framlagla i huganum hjá øllum partum, at menna hetta samarbeiði við t.d. alla tíðina at hyggja at verandi samarbeiðshátt, at seta sær nýggja mál, hvussu við títleikanum av foreldrafundum, hvussu skulu teir skipast o.s.fr. Hetta er ein av mongu skyldunum, sum Tórshavnar Skúlaráð hevur at røkja sum felags foreldraumboð, nevniliga at hava eitt vakið eyga á hesum øki, so sum mest fæst burtur úr samarbeiðinum millum heim og skúla, til gleði og gagn fyrst og fremst fyri einstaka næmingin/læraran, men so sanniliga eisini til fyrimunir fyri samfelagið alt. Skúlaráð skal nevniliga, sambært fólkaskúlaglógini, endurskoða lesiætlanirnar á hvørjum ári, og henda samarbeiðsspurningin sleppur einki Skúlaráð frá at taka støðu til!

Hvat skulu skúlin og heimini samarbeiða um?
Hvat skulu skúlin og heimini samarbeiða um? Óg hvat innihald skal samarbeiði hava? Stavnhalðið er sett í endamálsgerðini í fólkaskúlaglógini:
Uppgáva fólkaskúlans er við støði í heimligari mentan og í samarbeiði við heimini at geva næmingunum møguleika at ognar sær kunneika, fimi, arbeidshattir og málbering, sum virka við í fjølbroytt menningini hjá teimum einstøku næmingunum, soleiðis at teir

Johan Samuelson, skúlaráðslimur, fegnast um, at nýggju lesiætlanirnar fyri skúlararnir í Tórshavnar kommunu leggja alstóran dent á samarbeiðið millum heim og skúla

kunnu gerast gagnlig og sjálvstøðug menniskju í heimi og samfelag.

Endamálsorðingin sigur somuleiðis, at fólkaskúlin skal í sátt og samvinnu við heimini hjálpa til at geva næmingunum eina kristna og siðalagsliga uppalping og fyrireika teir til at liva við og vera við til at taka avgerðir undir felags ábyrgð í einum fólkareðisligum samfelag. Skúlin skal fremja andsfrelsi og tosemi og leggja dent á at skapa gott samarbeiði millum lærarar og næmingar og millum skúla og heim.

Tí er tað skúlans uppgáva at skapa fyrirtreytirnar hjá tí einstaka næminginum, tá ræður um fakligu og persónligu menning barnsins og fremja hesa uppgávu, har andsfrelsi og tosemi ræður, soleiðis at skúlin fyrireikar næmingarnar til at verða aktivar medborgarar í einum fólkareðisligum samfelag.

Skúlaheim samarbeiði umfatar tí í breiðasta merkning alt tað, sum gongur fyri se gmillum heim og skúla fyri at koma so nær endamálsorðingin í fólkaskúlaglógini sum møguligt. Samarbeiðið er at finna í trimum stigum: tað sum viðvíkur tí einstaka næminginum, um flokkinn í gerandisdøgnum í skúlanum og millum skúlan og foreldranna um-

boð í foreldraráðum og skúlaráðum, har lesiætlanir, skúlaumhvørvi v.m. verða viðgjørd.

Undirvísing og uppalping

Hvør hevur ábyrgdina fyri, at samarbeiðið virkar eftir ætlan – eitt er hvat lógin sigur – men hvør skal fylla út karmarnar? Tað verða tey foreldur, sum til eina og hvørja tíð eiga børn í skúlaaldr, sum koma at avgera innihaldið í hesum avgjørt neyðuga samarbeiði saman við lærarum og leiðslu á ymsku skúlanum. Vanligi hugburðurin hevur verið tann, at skúlin hevur ábyrgdina fyri undirvísingini og tí uppalping í skúlanum, sum hevur samband við hana. Hinvegen hava heimini ábyrgdina av uppvøkstri og uppalping barnanna. Hetta upphýtið millum undirvísing og uppalping er framvegis galdandi í hovuðsheitum. Men vit eiga at hava í huga, at uppalpingarparturin er vorðin alt meira fløktur hesi seinastu árin. Familjuymyndir hevur verið fyri broytingum, og foreldrin er noyðdi til at byta uppalpingarspurningin sundur millum tey, sum sjálvandi hava hovuðsábyrgdina, og barnansingarstovnar og skúlan hinumegin.

Hvat skúlin og heimini kunnu og eiga at samarbeiða um, er í fyrsta lagi lógarbundið, men eisini treytað av hugburðinum til undirvísing og uppalping, og sanna veruleikan, hvussu hann er hjá tí einstaka barninum, hjá tí einstaka flokkinum og skúlanum – og út frá hesum eigur at verða lagt til brots at styrkja samarbeiðið millum heim og skúla. Hetta er ein av hornasteinumum í menningararbeiði skúlans í komandi døgum.

3. des. hevur tú høvi til at ávirka hetta samarbeiði, til frama fyri børn tykkara.

Tórshavn 11. nov. 1996
Johan Samuelson,
skúlaráðslimur

Lesarabrøv

Lærarar og skúlaráðsval

Eg siggi, at í fleiri færum hava lærarar stillað upp til skúlaráðsval. Hetta er skeivt, tí í skúlaráðnum eru teir «inhabilit».

Tað undrar meg, at lærarar

ár í 1996 eru so lítild at sær komir, at teir ikki eina foreldrum tann demokratiska rættin at vera millumlið millum heim og skúla.

Mín áheitan til foreldur

er, ikki at velja lærarar í skúlaráði. Siggið «skriti» á veggnum, lærarar í skúlaráðnum, lærarar í landsskúlafyriritingini, lærarar í landsskúlaráðnum og

lærarar í landsstýrinum. Hvar verða foreldrinu nú tikin við upp á ráð, og hvør hevur eftirlit við hvørjum?

Skúlaráðslimur